

Nasza Euro ISSN 2083-4063 2/2019

PROWincja

Biuletyn Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Województwa Wielkopolskiego

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Instyтуcja Zarządzająca PROW 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Publikacja opracowana przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. Operacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne	3
Beneficjenci PROW inwestują w obiekty kulturalne i przestrzeń publiczną	4
Duże zainteresowanie konkursem na budowę lub modernizację dróg lokalnych	7
Nowe targowisko w Stawiszynie	8
LGD realizują projekty grantowe	9
Sieć Dziedzictwa Kulinarne Wielkopolska na Pikniku nad Odrą	10
Jakie działania podjąć, aby ograniczyć marnowanie jedzenia?	11
KSOW dla wsi i jej mieszkańców	12
Roladki wieprzowe z pieczarkami, sosem i pyzami à la pieczarkowymi	15

Wydawca:

Samorząd Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34
61-714 Poznań

Opracowanie:

Jednostka Regionalna Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań
tel. 61 626 60 00, faks 61 626 60 04
e-mail: ksow@umww.pl
www.wielkopolskie.ksow.pl, www.dprow.umww.pl

Teksty:

Marta Jachimowska,
Adrian Kapuściński

Opracowanie graficzne:

S-print s.c.
www.s-print.com.pl

Druk:

ZAPOL Sobczyk sp.j.

Krzysztof Grabowski

Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego

Szanowni Państwo,

drugi kwartał 2019 roku to intensywny czas dla beneficjentów korzystających z pomocy, jaką oferuje Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, wdrażany przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego. W tej perspektywie finansowej, w ramach drugiego naboru wniosków na operacje typu „Budowa lub modernizacja dróg lokalnych”, potencjalni beneficjenci złożyli 124 wnioski na ponad 111 milionów złotych. Z pieniędzy unijnych skorzystają głównie gminy oraz samorządy powiatowe. Dotychczas przyznane fundusze europejskie z PROW przyczyniły się do powstania lub zmodernizowania blisko 270 kilometrów dróg lokalnych na terenie Wielkopolski, a łączna kwota wypłaconej pomocy wyniosła 106 milionów złotych. W tegorocznym naborze mamy do dyspozycji 30 milionów złotych.

W kwietniu, maju i czerwcu 2019 roku podpisałem umowy na realizację zadań w ramach rozstrzygniętych w 2018 roku naborów wniosków dotyczących inwestycji w obiekty pełniące funkcje kulturalne i kształtowania przestrzeni publicznej. Oszczędności w wysokości 10 milionów złotych, przesunięte z innych działań, pozwoliły na dofinansowanie 26 projektów, które jesienią 2018 roku znalazły się poza ówczesnym limitem środków. Dzięki podpisanym umowom powstaną kolejne świetlice wiejskie, zagospodarowane zostaną miejsca na parkingi, powstaną nowe ścieżki pieszo-rowerowe oraz miejsca do rekreacji i wypoczynku.

Aktywnymi beneficjentami PROW 2014–2020 są oczywiście Lokalne Grupy Działania, które realizują m.in. projekty grantowe. W tej perspektywie udało się zrealizować zadania na kwotę ponad 10 milionów złotych. Wiosną 2019 roku podpisane zostały kolejne umowy, w których dofinansowaniem objęte są takie przedsięwzięcia, jak np. budowa

i przebudowa placów zabaw, ścieżek pieszo-rowerowych, siłowni zewnętrznych, parkingów i skwerów oraz wydanie publikacji promujących obszar lokalnej grupy działania.

30 projektów partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich z Wielkopolski uzyskało w tym roku dofinansowanie w konkursie ogłoszonym przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Kwota dofinansowania to ponad 660 tysięcy złotych. Projekty partnerów KSOW opisujemy po krótkce w bieżącym wydaniu „Naszej euroPROWincji”.

W tym numerze podejmujemy także tematykę dziedzictwa kulinarnego naszego regionu. Nie tylko Wielkopolanie doceniają walory swoich tradycyjnych, regionalnych potraw i ich smaków. Przekonaliśmy się o tym, uczestnicząc w 15 edycji Pikniku nad Odrą w Szczecinie. W największym wydarzeniu turystycznym na Pomorzu Zachodnim Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego przygotował ekspozycję, na której zaprezentowało swoje produkty aż 10 firm zrzeszonych w Sieci Dziedzictwa Kulinarnego Wielkopolska.

Promując kulinaria jednocześnie nie zapominamy o problemie związanym z marnowaniem żywności. Samorząd Województwa Wielkopolskiego, wychodząc naprzeciw narastającemu problemowi, aktywnie włączył się do projektu EcoWaste4Food, dofinansowanego z Funduszy Europejskich w ramach Programu Interreg Europa. W biuletynie przedstawiamy założenia projektu oraz zapowiadamy pierwsze pionierskie inicjatywy, które będą edukować i skutecznie przeciwdziałać marnowaniu żywności.

Serdecznie zapraszam Państwa do lektury.

Beneficjenci PROW inwestują w obiekty kulturalne i przestrzeń publiczną

Samorząd Województwa Wielkopolskiego przeznaczył dodatkowe 11 milionów złotych na pomoc beneficjentom, którzy zrealizują inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne oraz kształtowanie przestrzeni publicznej. Z dofinansowania skorzysta kolejnych 26 gmin oraz instytucji kultury, które w 2018 roku złożyły wnioski o wsparcie finansowe swoich inicjatyw z funduszy europejskich. Umowy na ten cel zostały podpisane w drugim kwartale 2019 roku.

Zródło: zasoby UMW

Gmina Kraszewice pozyskała 259 760 złotych z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020. Środki te zostaną przeznaczone na prace w budynku OSP Kraszewice. Właśnie w tym miejscu wicemarszałek Krzysztof Grabowski podpisał umowę z wójtem gminy Kraszewice Konradem Kuświkiem.

Do końca czerwca 2019 roku wicemarszałek Krzysztof Grabowski podpisał 26 umów z przedstawicielami gmin oraz instytucji kultury. Przyznana pomoc zostanie wykorzystana w głównej mierze na budowę, rozbudowę lub modernizację świetlic wiejskich oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej w miejscowościach liczących do 5000 mieszkańców. Dofinansowanie pokrywa do 63,63% kosztów kwalifikowalnych projektów, a limit środków na jedną miejscowość wynosi 500 tysięcy złotych i jest ustalony wspólnie dla inwestycji w obiekty pełniące funkcje kulturalne, kształtowanie przestrzeni publicznej oraz ochronę zabytków i budownictwa tradycyjnego w ramach PROW 2014–2020. Część umów została podpisana z beneficjentami w miejscach, w których przeprowadzone zostaną inwestycje planowane do realizacji dzięki funduszom unijnym.

— *Przyznane dofinansowanie to często efekt starań wielu mieszkańców, lokalnych liderów, którzy widzą potrzeby swoich społeczności i skutecznie zabiegają o środki zewnętrzne na realizację zadań. Dobrym przykładem, ilustrującym te działania, są świetlice wiejskie, które dzięki funduszom z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 są budowane od podstaw lub modernizowane i doposażane. Chcąc osobiście podziękować mieszkańcom wsi, w których przeprowadzane będą inwestycje, zdecydowaliśmy, że umowy powinny być w miarę możliwości podpisywane właśnie w ich miejscowościach. Jest to doskonała okazja do promocji funduszy europejskich i pokazania ich bezpośredniego oddziaływania* — mówi wicemarszałek województwa Krzysztof Grabowski.

Powstaną nowe świetlice wiejskie

W ramach naboru wniosków na inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne, który odbył się wiosną 2018 roku, w ubiegłym roku podpisanych zostało 37 umów. Na tyle pozwalał dostępny wówczas limit środków. Dzięki przesunięciom funduszy pomiędzy działaniami Programu, pojawiła się możliwość dofinansowania pozostałych zadań, które znalazły się na zaktualizowanej liście rankingowej, zaakceptowanej przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego. Łączna wysokość wsparcia przyznanego do tej pory wielkopolskim beneficjentom PROW 2014–2020 na inwestycje związane ze świetlicami oraz wiejskimi domami kultury wynosi 26 milionów złotych.

W gronie beneficjentów jest m.in. Gmina Malanów z powiatu tureckiego, która zbuduje świetlicę wiejską w Celestynach. W położonym nieopodal Tuliszkowie rozbudowany zostanie budynek po byłym dworcu kolejowym z prze-

znaczeniem na bibliotekę, a Gmina Brudzew zainwestuje w przebudowę świetlicy w miejscowości Tarnowa. W trzech miejscowościach w gminie Kościelec w powiecie kolskim wykonane zostaną prace związane z inwestycjami w obiekty pełniące funkcje kulturalne. Świetlice wiejskie w Dobrowie, Ruszkowie Pierwszym i Turach zostaną przebudowane i wyposażone. Gmina Grzegorzew zbuduje świetlicę i zagospodaruje teren w miejscowości Grodna. Beneficjentami PROW 2014–2020 są też gminy Golina i Wilczyn z powiatu konińskiego. Pierwsza przebuduje i wyposaży Dom Kultury w Golinie na potrzeby prowadzenia edukacji kulturalnej, a druga przebuduje i wyposaży budynek GOK w Wilczynie, wraz z zagospodarowaniem okolicznego terenu.

Fundusze unijne trafiły również do gmin południowej Wielkopolski. W powiecie ostrzeszowskim środki pozyskały Gmina Kobyla Góra, która przeznaczy je na rozbudowę z przebudową świetlicy wiejskiej we wsi Mostki, Gmina Kra-

W budynku OSP Trzebień w gminie Łęka Opatowska wicemarszałek Krzysztof Grabowski podpisał umowę z wójtem Adamem Kopisem na dofinansowanie rozbudowy obiektu ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020. Gmina Łęka Opatowska pozyskała na ten cel kwotę 500 tysięcy złotych.

Źródło: zasoby UMWW

Dzięki funduszom unijnym z PROW 2014–2020, w świetlicy wiejskiej w Granowcu w gminie Sośnie kontynuowane będą prace związane z przebudową i rozbudową obiektu. Umowę w sprawie dofinansowania, w wysokości 500 tysięcy złotych, w budynku świetlicy podpisał wicemarszałek Krzysztof Grabowski oraz wójt gminy Sośnie Stanisław Budzik.

Źródło: zasoby UMWW

REALIZACJA PROW

szewice, która zmodernizuje budynek OSP w Kraszewicach, natomiast Miasto i Gmina Grabów nad Prosną przebuduje świetlicę wiejską w Książenicach, wraz z zagospodarowaniem terenu. Gmina Sośnie z powiatu ostrowskiego otrzymała dofinansowanie na przebudowę i rozbudowę świetlicy w Granowcu, z kolei Gmina Łęka Opatowska z powiatu kępińskiego – na rozbudowę z przebudową budynku OSP w Trzebieniu. Beneficjentem funduszy unijnych jest też Gmina Czermin w powiecie pleszewskim, która doposaży Ośrodek Kultury w Żegocinie.

Nowe obiekty, pełniące funkcje kulturalne, powstaną w zachodniej części naszego regionu: na terenie gminy Wolsztyn, w Zieminie w gminie Wielichowo, w Żemsku i Strzępiniu w gminie Granowo (powiat grodziski), we wsiach Dąbrowa i Gostkowo, położonych na terenie gminy Miejska Góra (powiat rawicki), a także w Gronówku w gminie Lipno (powiat leszczyński).

Zródło: zasoby UMW

14 czerwca 2019 roku, w siedzibie UMW w Poznaniu, wicemarszałek Krzysztof Grabowski podpisał umowę na realizację projektu „Budowa sali wiejskiej w Śmiardowie Złotowskim”. Umowę w imieniu gminy Zakrzewo podpisali wójt Marek Buława i skarbnik Czesława Wilk. Przy podpisaniu umowy obecny był Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Wielkopolskiego Jarosław Maciejewski (pierwszy od lewej).

Wśród beneficjentów PROW 2014–2020 znalazły się również gminy z północy Wielkopolski. Gmina Zakrzewo z powiatu złotowskiego zbuduje salę wiejską w Śmiardowie Złotowskim, a Gmina Szydłowo z powiatu pilskiego świetlicę wiejską w Jaraczewie. Dofinansowanie otrzymało też Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, które przeznaczy środki na rozbudowę ekspozycji dotyczącej rybołówstwa śródlądowego i przebudowę wejść do Domu Młynarza.

Ważna przestrzeń publiczna

W maju 2019 roku wicemarszałek Krzysztof Grabowski podpisał sześć umów z beneficjentami Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Umowy dotyczą dofinansowania przyznanego na realizację inwestycji związanych z kształtowaniem przestrzeni publicznej.

Unijne środki zostaną wykorzystane m.in. przez Gminę i Miasto Krajenka w powiecie złotowskim, która planuje realizację

projektu pn. „Budowa ciągu komunikacyjnego z oświetleniem wzdłuż rzeki Głomia w miejscowości Krajenka”. Gmina Kraszewice w powiecie ostrzeszowskim uzyskała środki na utworzenie zielonej strefy rekreacji przy budynku Szkoły Podstawowej w Jeleniach. Celem projektu jest stworzenie strefy rekreacji przyjaznej środowisku i zdrowiu oraz rozwój integracji społeczności wiejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych. Dzięki funduszom unijnym w Chachalni na terenie gminy Zduny (powiat krotoszyński) powstanie nowa ścieżka pieszo-rowerowa. Pierwszy etap prac, na realizację którego Gmina Zduny pozyskała fundusze z PROW 2014–2020, zakłada wykonanie odcinka ścieżki od gościńca „Świąteko” do remizy strażackiej.

Zródło: zasoby UMW

Gmina Lisków skorzysta z unijnego dofinansowania na kształtowanie przestrzeni publicznej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020. Przyznana kwota pomocy to 376 202 złotych. Na zdjęciu od lewej: wicemarszałek Krzysztof Grabowski, wójt gminy Lisków Maria Krawiec oraz skarbnik gminy Aneta Frydzińska.

Kolejnymi dwoma beneficjentami są samorządy lokalne z terenu powiatu kaliskiego. Szeroki zakres prac wykona Gmina Lisków, która zdobyła pieniądze na budowę oświetlenia ulicznego w miejscowościach Lisków, Budy Liskowskie, Trzebienie, Wygoda, Koźlątków, Zakrzyn-Kolonia oraz na budowę chodnika, drogi, zagospodarowanie terenu zieleni wraz z utwardzeniem placu dla potrzeb Gminnego Ośrodka Kultury w Liskowie. Centrum miejscowości Piotrów w gminie Blizanów zyska nowe oblicze za sprawą dofinansowania, które gmina pozyskała na zagospodarowanie przestrzeni w tym miejscu. Gmina Dąbie w powiecie kolskim zrealizuje z kolei operację polegającą na kształtowaniu przestrzeni publicznej w miejscowościach Kupinin, Domanin i Chełmno. Łączna wartość tych sześciu projektów to 2,6 miliona złotych.

Przypomnijmy, że w 2018 roku pieniądze na inwestycje związane z kształtowaniem przestrzeni publicznej pozyskały również gminy Jarocin, Czerwonak, Chrzypsko Wielkie, Łobżenica, Ceków-Kolonia, Czempień, Kobyla Góra, Wągrowiec oraz Jaraczewo.

Środki finansowe zostaną wypłacone beneficjentom po zrealizowaniu operacji, na podstawie poprawnie wypełnionego wniosku o płatność i udokumentowaniu prawidłowo poniesionych kosztów inwestycji. Na realizację zadań przewidziano maksymalnie 24 miesiące od momentu podpisania umowy.

Duże zainteresowanie konkursem na budowę lub modernizację dróg lokalnych

30 milionów złotych to kwota wsparcia z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020, przeznaczona dla wielkopolskich samorządów na realizację zadań typu „Budowa lub modernizacja dróg lokalnych”. W zakończonym 20 maja 2019 roku drugim w tej perspektywie naborze wniosków, potencjalni beneficjenci złożyli aż 124 wnioski na łączną wartość 111 milionów złotych.

Przebudowana droga powiatowa na odcinku Lekno–Rąbczyn w powiecie wągrowieckim. Inwestycja została dofinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

W terminie do 6 do 20 maja 2019 roku o dofinansowanie mogły wnioskować gminy, powiaty oraz związki międzygminne i międzypowiatowe. Inwestycje, na które przewidziano wsparcie finansowe z Unii Europejskiej, dotyczą przede wszystkim budowy i przebudowy dróg, ale środki mogą być wykorzystane również na budowę infrastruktury towarzyszącej, tj. kanalizacji sanitarnej oraz chodników. Biorąc pod uwagę kategorie dróg publicznych, prace będą prowadzone w obrębie dróg gminnych oraz powiatowych.

— *Już po raz drugi przeznaczamy konkretną pulę środków z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 na rozwój infrastruktury drogowej w mniejszych miejscowościach naszego regionu. Tym razem jest to 30 milionów złotych. Poprzedni nabór odbył się w 2016 roku i pozwolił na dofinansowanie 148 projektów na kwotę 106 milionów złotych. Umożliwiło to wybudowanie lub modernizację około 270 kilometrów dróg gminnych i powiatowych w Wielkopolsce* — powiedział Krzysztof Grabowski, Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego.

Ocena wniosków przebiega dwuetapowo. Najpierw złożonym wnioskom przyznawane są punkty na podstawie kryteriów określonych w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Pod uwagę brane są m.in. dochody jednostki samorządu terytorialnego, poziom bezrobocia, gęstość zaludnienia oraz powiązania realizowanych zadań z inwestycjami dotyczącymi tworzenia pasywnej infrastruktury szerokopasmowej. Dodatkowe punkty przyznawane

są w sytuacji, gdy odcinek drogi objęty operacją zapewni bezpośredni dostęp do nieruchomości, na której znajduje się budynek użyteczności publicznej. Większe szanse na uzyskanie wsparcia finansowego mają również te projekty, które zakładają budowę lub przebudowę drogi łączącej się z drogą o wyższej kategorii.

Część kryteriów określona została odrębnie dla każdego z szesnastu województw. W Wielkopolsce punkty przyznawane są za uwzględnienie w projekcie zmiany nawierzchni drogi z gruntowej na asfaltową, z gruntowej na brukową lub z brukowej na asfaltową, a także, gdy droga, której dotyczy operacja, łączy osadę, przysiółek, kolonię lub część miejscowości z wsią albo dwie wsie odrębne terytorialnie.

Po zakończonej ocenie punktowej powstanie lista rankingowa, określająca, które projekty mieszczą się w kwocie 150% dostępnego limitu środków. Następnie te aplikacje zostaną zweryfikowane pod kątem kompletności i prawidłowości wymaganej dokumentacji. Przewidywany termin podpisania umów z beneficjentami to jesień 2019 roku.

Pomoc na operacje typu „Budowa lub modernizacja dróg lokalnych” przyznawana jest w wysokości do 63,63% kosztów kwalifikowalnych. Maksymalna kwota dofinansowania dla jednego beneficjenta w obecnej perspektywie finansowej wynosi 3 miliony złotych. Operacje mogą być realizowane nie więcej niż w dwóch etapach, w okresie maksymalnie do 36 miesięcy od dnia zawarcia umowy.

Nowe targowisko w Stawiszynie

18 maja 2019 roku odbyło się uroczyste otwarcie zmodernizowanego targowiska przy ul. Szkolnej w Stawiszynie w powiecie kaliskim. Inwestycja została dofinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Zródło: Gmina i Miasto Stawiszyn

W oficjalnym otwarciu nowoczesnego targowiska w Stawiszynie uczestniczyli m.in. wicemarszałek Krzysztof Grabowski, wiceprzewodniczący sejmiku województwa Jarosław Maciejewski, starosta kaliski Krzysztof Nosal oraz burmistrz Stawiszyna Justyna Urbaniak.

— *Stawiszyn jest kolejnym miejscem w Wielkopolsce, w którym z powodzeniem ukończono prace związane z inwestycjami w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów. Gmina pozyskała na ten cel 990 tysięcy złotych w ramach PROW 2014–2020. Dzięki unijnemu dofinansowaniu powstał jeden z największych i najnowocześniejszych obiektów tego typu w Południowej Wielkopolsce* — podkreśla wicemarszałek województwa Krzysztof Grabowski, który uczestniczył w otwarciu obiektu.

W projekcie targowiska należało zagwarantować, że jego powierzchnia handlowa w co najmniej 30% przeznaczona będzie dla rolników pod sprzedaż produktów rolno-spożywczych. Ponadto targowiska powstałe w wyniku dofinansowania ze środków PROW 2014–2020 muszą spełniać najwyższe standardy, a więc być utwardzone, oświetlone, w połowie zadaszone, przyłączone do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i elektroenergetycznej. Powinny być też wyposażone w miejsca parkingowe, urządzenia sanitarnohigieniczne oraz posiadać oznaczenie nazwą „Mój Rynek”.

— *Innowacyjność naszej inwestycji polega na tym, że poza modernizacją placu i powstaniem budynku na potrzeby sprzedaży i promocji lokalnych produktów, zbudowaliśmy obiekt służący do obsługi weterynaryjnej targowiska, wyposażony m.in. w maty dezynfekcyjne* — mówi burmistrz Stawiszyna Justyna Urbaniak.

Na wsparcie finansowe inwestycji w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów w ramach PROW 2014–2020, Samorząd Województwa Wielkopolskiego przeznaczył 10,5 miliona złotych. Środki przyznane w listopadzie 2017 roku zostały rozdysponowane na realizację 15 projektów. Wsparcie trafiło do gmin Zakrzewo, Łobżenica, Białośliwie, Wielerń, Wągrowiec, Chrzypsko Wielkie, Szamotuły, Oborniki, Zbąszyń, Pyzdry, Dąbie, Jaraczewo, Grodziec, Stawiszyn i Dobra.

Otwarcie targowiska w Stawiszynie odbyło się w ramach Forum Wielkopolskiej Wsi Europejskiej, zorganizowanego z okazji 15 rocznicy wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. Wydarzenie objęte zostało Honorowym Patronatem przez Komisję Europejską – Przedstawicielstwo w Polsce, a jego organizatorami byli: Samorząd Województwa Wielkopolskiego, Gmina i Miasto Stawiszyn, Powiat Kaliski oraz Towarzystwo Inicjatyw Społecznych „Nowy Świat”. Program Forum obejmował debaty – samorządową i gospodarczą, podczas których uczestnicy dyskutowali m.in. o zmianach w rolnictwie na przełomie minionych 15 lat, o wpływie funduszy europejskich na poprawę życia na wsi oraz rozwoju branży rolno-spożywczej. Zadawano też istotne pytania związane z przyszłością rolnictwa. Wszystkiemu towarzyszył piknik europejski, z wieloma atrakcjami dla dorosłych i dla dzieci. Podobne rocznicowe spotkania odbyły się na terenie całej Wielkopolski.

LGD realizują projekty grantowe

Lokalne Grupy Działania z terenu Wielkopolski pozyskują środki z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020 na sfinansowanie zadań o wartości od kilku do kilkudziesięciu tysięcy złotych, które łączy wspólna tematyka. Grantobiorcami mogą być m.in. organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego. Wiosną 2019 roku podpisane zostały kolejne umowy na realizację projektów grantowych pomiędzy LGD a Samorządem Województwa Wielkopolskiego. Projekty skutecznie angażują lokalną społeczność do podejmowania ciekawych inicjatyw.

Targi Wierzby i Wikliny SALIX w Wierzbinku to impreza organizowana od 1998 roku. 9 czerwca 2019 roku odbyła się już XXII edycja tej imprezy. Wydarzenie zostało dofinansowane z PROW 2014–2020 w ramach projektu grantowego realizowanego przez Stowarzyszenie „Wielkopolska Wschodnia”.

Przykładem tego mogą być inicjatywy związane z projektem grantowym dotyczącym promocji obszaru Stowarzyszenia „Wielkopolska Wschodnia”, z siedzibą w Kramsku. Przyznana wiosną 2019 roku dotacja na kwotę 179 540 złotych przeznaczona jest na finansowanie organizacji imprez o charakterze regionalnym, takich jak Sompoleńskie Święto Sadów, Kramskie Wybijanie Żuru, Feta z Banią oraz Targi Wierzby i Wikliny SALIX w Wierzbinku. Środki te zostaną wykorzystane również na realizację wydarzeń kulturalnych i sportowych, np. piknik integracyjny oraz Powitanie Lata z EnduroSao. Ponadto, w ramach grantów, zaplanowano wydanie publikacji promujących lokalny dorobek kulturalny.

24 maja 2019 roku w Kaliszu Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego Krzysztof Grabowski podpisał umowę z Józefem Podłużnym, prezesem Zarządu Stowarzyszenia „LGD7 – Kraina Nocy i Dni” w Opatówku, na realizację zadania pod nazwą „Razem można więcej”. Projekt, dofinansowany w wysokości 198 743 złotych, obejmuje osiem zadań: konkurs orkiestr dętych, wydarzenie związane z rekonstrukcją działań z okresu II wojny światowej, wydanie publikacji na temat lokalnego dziedzictwa i zakup strojów historycznych, jak również udostępnienie mieszkańcom bardziej funkcjonalnych

obiektów niekomercyjnej infrastruktury publicznej, dostosowanych do ich potrzeb. Pod tym pojęciem kryją się świetlica wiejska, siłownia zewnętrzna, izba pamięci oraz miejsce pamięci społeczności żydowskiej. Do realizacji poszczególnych zadań zaproszono organizacje pozarządowe z obszaru LGD i jednostki samorządu terytorialnego.

Granty udzielane są także na drobne inwestycje, których celem może być zwiększenie lub poprawienie stanu obiektów rekreacyjnych na terenach LGD. Tego typu przedsięwzięcia zaplanowało Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Kraina Trzech Rzek” z siedzibą w Obornikach. Projekt grantowy na kwotę w wysokości 115 529 złotych zakłada m.in. zakup i budowę wiat rekreacyjnych, połączonych z imprezami integracyjnymi w sołectwie Gorzewo, przy OSP Skrzetusz oraz w Obornikach, budowę oświetlenia i zasilania energetycznego wiejskiego placu zabaw oraz boiska sportowego w miejscowości Pławno, a także utwardzenie terenu pod wiatą Domu Osiedlowego w Biedrusku. Środki na realizację grantów przeznaczone zostaną też na zakup elementów siłowni zewnętrznej, ogrodzenie boiska i utworzenie małego placu zabaw w sołectwie Marszewiec oraz zakup rikszy i rowerów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych w gminie Oborniki.

Sieć Dziedzictwa Kulinarne Wielkopolska na Pikniku nad Odrą

11–12 maja 2019 roku, na Wałach Chrobrego w Szczecinie, odbyła się 15 edycja Pikniku nad Odrą. W największym wydarzeniu turystycznym na Pomorzu Zachodnim nie zabrakło producentów zrzeszonych w Sieci Dziedzictwa Kulinarne Wielkopolska, którzy zachęcali turystów i mieszkańców Szczecina do skosztowania produktów regionalnych.

Zródło: www.pikniknadodra.pl

Piknik nad Odrą to doroczna uroczystość organizowana w drugi weekend maja, podczas której prezentowana jest oferta turystyczna i gastronomiczna wystawców z całego kraju. Nie mogło tam zabraknąć również członków Sieci Dziedzictwa Kulinarne Wielkopolska.

W tym roku imprezę turystyczno-gastronomiczną odwiedziło prawie 100 tysięcy uczestników, dla których oferty przygotowało 244 wystawców z Polski i zagranicy. Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego przygotował ekspozycję, na której zaprezentowało swoje produkty aż 10 firm zrzeszonych w Sieci Dziedzictwa Kulinarne Wielkopolska. Na stoiskach naszych wystawców dominowały produkty mleczne, w tym sery dojrzewające, wytwarzane z mleka krowiego i koziego, sery smażone, jogurty naturalne, maślanki i masło. Swoją ofertę zaprezentowały: Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska Top-Tomyśl, Spółdzielnia Mleczarska Udziałowców w Strzałkowie, Spółdzielnia Mleczarska Września, Sery Grądzkie, Serowarnia CAPRI z Chodzieży oraz Yusuf Suleyman Drewbor z miejscowości Bobrowniki w gminie Grabów nad Prosną. Stoisko promocyjne przygotowało też Gospodarstwo Ekologiczne NATURPLON Rafała Dendka z Anielina w gminie Okonek, które w Szczecinie przedstawiło szeroką gamę przetworów warzywnych i owocowych, opatrzonych unijnym certyfikatem rolnictwa ekologicznego. Nie zabrakło również wielkopolskich wyrobów firmy SEMCO ze Śmitowa w gminie Szamotuły, która w swojej ofercie posiada różnorodne oleje, w tym olej rydzowy z oznaczeniem rolnictwa ekologicznego, jak i znakiem unijnym Gwarantowana Tradycyjna Specjalność. Dużym zainteresowaniem cieszyły się wyroby mięsne w słoikach firmy SMAK TRADYCJI – Irena Olejniczak z Włoszakowic w powiecie leszczyń-

skim, w tym smalec po świniobiciu, kosztowany z wybornym pieczywem z firmy Aga Bagietka z Poznania.

Oprócz bogatej oferty naszego regionu, zwiedzający mogli zapoznać się również z produktami innych województw: łódzkiego, zachodniopomorskiego, małopolskiego, a także z ofertami z zagranicy, w tym m.in. z Brandenburgii – regionu partnerskiego Wielkopolski.

— *Europejska Sieć Regionalnego Dziedzictwa Kulinarne powstała po to, by ułatwić konsumentom i turystom odnalezienie oraz spróbowanie lokalnej i regionalnej żywności w Europie. Działania podejmowane w ramach Sieci sprowadzają się do wspólnego logo, ustalonych kryteriów uczestnictwa dla przedsiębiorstw, wspólnego marketingu i działań na szczeblu regionalnym i europejskim. Do Sieci Dziedzictwa Kulinarne Wielkopolska zapraszamy gospodarstwa rolne, gospodarstwa agroturystyczne, zakłady przetwórstwa żywności, sklepy i restauracje, które pod szyldem Dziedzictwo Kulinarne Wielkopolska oferują wysokiej klasy produkty i dania* — mówi Mateusz Sieradzki, koordynator wielkopolskiej Sieci.

Na oficjalnej stronie internetowej Europejskiej Sieci Regionalnego Dziedzictwa Kulinarne www.culinary-heritage.com znaleźć można informacje o regionach członkowskich oraz przedsiębiorcach zrzeszonych w Sieci, a także o samej Sieci i jej działaniach. Dostępna jest tam również lista członków Sieci Dziedzictwa Kulinarne Wielkopolska.

Jakie działania podjąć, aby ograniczyć marnowanie jedzenia?

Samorząd Województwa Wielkopolskiego, chcąc aktywnie włączyć się w walkę ze zjawiskiem marnowania żywności, na początku 2017 roku, jako pierwszy w Polsce, przystąpił do projektu EcoWaste4Food, dofinansowanego z Funduszy Europejskich w ramach Programu Interreg Europa. Już jesienią 2019 roku ruszą pierwsze pionierskie inicjatywy, które będą edukować i skutecznie przeciwdziałać marnowaniu jedzenia.

Źródło: www.fotofolia.com

Samorząd Województwa Wielkopolskiego na ograniczenie marnowania żywności, m.in. poprzez działania edukacyjne, planuje przeznaczyć 430 tysięcy złotych.

Jak pokazują dane statystyczne, marnowanie żywności jest problemem powszechnie znanym, ale wciąż pozostającym w niszy zagadnień, z którymi nie podejmuje się skutecznej walki. Europejczycy trwonią 88 mln ton jedzenia rocznie, czyli 173 kg na osobę. Polska wśród krajów Unii Europejskiej zajmuje 5 miejsce, natomiast w przeliczeniu na liczbę mieszkańców oszacowano, że ilość marnowanej żywności wynosi nawet 7–9 mln ton rocznie, czyli ok. 238 kg na osobę. W krajach zachodnich skala ta jest większa wśród konsumentów, z kolei w Polsce głównym źródłem marnowania jest branża spożywcza.

Wychodząc naprzeciw narastającemu problemowi, Samorząd Województwa Wielkopolskiego aktywnie włączył się do projektu EcoWaste4Food, dofinansowanego z funduszy europejskich w ramach Programu Interreg Europa. Pierwszym etapem projektu była wymiana doświadczeń pomiędzy partnerami z europejskich regionów w zakresie przeciwdziałania marnowaniu żywności, promocja innowacyjnych rozwiązań ekologicznych ograniczających to zjawisko na danym terytorium, jak również powstanie regionalnej grupy interesariuszy, uczestniczącej w wyborze dobrych praktyk, które zostaną zaadaptowane w Wielkopolsce w ramach opracowanego Planu Działań.

28 listopada 2018 roku Zarząd Województwa Wielkopolskiego podjął uchwałę w sprawie przyjęcia „Planu Działań w ramach projektu EcoWaste4Food, dotyczącego Instrumentu Polityki 1, tj. Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020”. Dokument ten, będąc rezultatem wymiany

dobrych praktyk pomiędzy partnerami projektu oraz regionalnymi interesariuszami, obejmuje trzy działania: Wielkopolski Tydzień Przeciwdziałania Marnowaniu Żywności, rozwijanie innowacyjności i przedsiębiorczości w tematyce ograniczania marnowania żywności oraz podnoszenie świadomości Wielkopolan w zakresie problemu marnowania żywności w Wielkopolsce, z wykorzystaniem instrumentów polityki regionalnej.

— *Realizacja Planu Działań, która rozpocznie się jesienią tego roku, będzie opierała się między innymi na organizacji warsztatów kulinarnych i szkoleń dotyczących ponownego wykorzystania resztek jedzenia oraz zorganizowaniu Dni Otwartych w Banku Żywności dla szkół, gdzie młodzi ludzie będą mogli poznać potrzeby społeczne i skalę problemu, jakim jest marnowanie żywności. Samorząd Województwa Wielkopolskiego, jako pionier walki z tym zjawiskiem, zamierza przeznaczyć na realizację Planu Działań 430 tysięcy złotych* — powiedział Krzysztof Grabowski, Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego, podczas konferencji, która odbyła się 13 lutego 2019 roku w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego. Ponadto zaplanowano kampanie edukacyjne, dzięki którym konsumenci, producenci i sprzedawcy żywności będą mogli dowiedzieć się, jakie działania mogą podjąć, żeby ograniczyć marnowanie jedzenia. Wielkopolscy przedsiębiorcy będą mogli również otrzymać wsparcie finansowe w postaci voucherów na innowacje, które przeznaczą przede wszystkim na wdrożenie ulepszeń lub nowych produktów czy technologii i rozwiązań ograniczających trwonienie żywności w swoich firmach. Planowane są również zajęcia specjalistyczne dla studentów wielkopolskich uczelni, mające na celu opracowanie wyrobów testowych wykorzystujących produkty uboczne przemysłu spożywczego. Działania obejmują także wsparcie dla lokalnych organizacji pozarządowych, których głównym celem działalności jest dystrybucja żywności dla potrzebujących (tzw. ostatnie ogniwo w sieci dystrybucji).

O wszystkich tych przedsięwzięciach będziemy sukcesywnie informować, a już dziś zachęcamy do włączenia się w akcję przeciwdziałania marnowaniu żywności. Skuteczną edukację naj lepiej bowiem zaczynać od siebie.

KSOW dla wsi i jej mieszkańców

30 projektów partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich z Wielkopolski uzyskało dofinansowanie w konkursie ogłoszonym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Wartość operacji, które będą realizowane do końca października 2019 roku, to ponad 600 tysięcy złotych. Pieniądze zostaną wykorzystane na zadania nieinwestycyjne, przyczyniające się do poprawy wiedzy i aktywności mieszkańców wsi w naszym regionie.

Zródło: www.muzeum-szreniawa.pl

9 czerwca 2019 roku, w Muzeum Narodowym Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, odbył się Festyn Zielonościwkowy. Ideą tej dorocznej uroczystości jest nawiązywanie do staropolskich zwyczajów związanych z pożegnaniem wiosny i powitaniem lata. Impreza została dofinansowana ze środków Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w ramach konkursu nr 3/2019 dla partnerów KSOW.

W naborze wniosków dla partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na wybór operacji, które będą realizowane w 2019 roku, przeprowadzonym przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego, zgłoszono łącznie 48 projektów o wartości przekraczającej w sumie kwotę 1 miliona złotych. 45 z nich zostało ocenionych pozytywnie pod względem formalnym i merytorycznym. Dostępny limit środków pozwolił jednak na dofinansowanie 30 zadań, o wartości 639 tysięcy złotych.

Pula środków została podzielona na osiem działań KSOW, w ramach których partnerzy zgłaszali swoje projekty. Nie wszystkie z nich cieszyły się jednakowo dużą popularnością, dlatego dokonano przesunięć oszczędności w ramach

poszczególnych działań. To pozwoliło na realizację pięciu dodatkowych projektów, których sfinansowanie nie byłoby możliwe, gdyby wcześniej ustalone limity pozostały bez zmian.

Wśród wyłonionych do realizacji projektów znalazły się takie, które zakładają organizację wyjazdów studyjnych, imprez plenerowych, szkoleń, warsztatów, targów i wystaw, a także konkursów i publikacji.

6 maja 2019 roku, w siedzibie Samorządu Województwa Wielkopolskiego, wicemarszałek Krzysztof Grabowski podpisał umowy z partnerami KSOW w sprawie dofinansowania przedsięwzięć.

Dobre praktyki w praktyce

Część zadań zaplanowanych przez partnerów na ten rok udało się już zrealizować. 14 kwietnia w Grabowie nad Prosną zorganizowano spotkanie osób zaangażowanych w rozwój obszarów wiejskich w Wielkopolsce w ramach projektu pod nazwą „Organizacje pozarządowe dla wielkopolskiej wsi”. Jego pomysłodawcą i organizatorem była Wielkopolska Izba Rolnicza. W spotkaniu uczestniczyło

Źródło: zasoby UM WYW

Spotkanie środowisk wiejskich w Grabowie nad Prosną w ramach projektu pt. „Organizacje pozarządowe dla wielkopolskiej wsi”, realizowanego w 2019 roku przez Wielkopolską Izbę Rolniczą.

około 1000 osób, reprezentujących organizacje wspierające inicjatywy i działania podejmowane na obszarach wiejskich. W programie przewidziano m.in. prezentacje dobrych praktyk, występy artystyczne, promocję rękodzieła oraz degustację potraw regionalnych.

Pod koniec maja 2019 roku w Wielichowie w powiecie grodziskim Wielkopolska Izba Rolnicza zorganizowała wydarzenie promujące kulinarne zastosowanie pieczarki. Realizując projekt „Pieczarka od A do Z”, organizatorzy przygotowali tematyczne stoisko informacyjne, a także konkurs kulinarny pod hasłem „Pieczarka w stu odsłonach”, który pozwolił kołom gospodyń wiejskich zaprezentować rozmaite pieczarkowe przysmaki. Imprezie towarzyszyły występy artystyczne dzieci oraz pieczarkowa parada.

Dzięki funduszom unijnym w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich, promocją innego warzywa, jako swojego flagowego produktu eksportowego, od trzech lat zajmuje się gmina Przemęt. 8 czerwca 2019 roku w Mochach odbyły się konferencja, konkurs kulinarny i impreza plenerowa poświęcone szparagom. Wydarzeniom towarzyszyły drzwi otwarte w gospodarstwach przemęckich plantatorów tego niezwykle zdrowego warzywa.

9 czerwca 2019 roku, w Muzeum Narodowym Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, odbył się z kolei Festyn Zielonościwkowy. Ideą tej dorocznej uroczystości jest nawiązywanie do staropolskich zwyczajów związanych z pożegnaniem wiosny i powitaniem lata. W programie imprezy znalazły się m.in. folklorystyczne występy

artystyczne, parada zaprzęgów zwierzęcych, pokaz strzyżenia owiec czy też pracy kowala. Organizatorzy przygotowali interaktywne stanowiska dla dzieci, warsztaty wikliniarskie oraz florystyczne, z nauką wicia wianków. Zaprezentowano również pokaz gaszenia pożaru przez grupę rekonstrukcyjną z Ochotniczej Straży Pożarnej w Żabnie i Śremie.

Źródło: Gmina Przemęt

Przedstawicielki Koła Gospodyń Wiejskich z Kluczewa w gminie Przemęt uczestniczyły w konkursie kulinarnym na najlepszą potrawę z pieczarki. Konkurs zorganizowany został w ramach projektu partnera KSOW pt. „Szparagi – złoto z ziemi – Naturalny Smak Zdrowia”.

Miasto i Gmina Grabów nad Prosną z powiatu ostrzeszowskiego otrzymała wsparcie finansowe z KSOW na realizację dwóch projektów adresowanych do lokalnej społeczności. „X Turniej Sołectw integruje, smakuje i promuje” oraz „Jesienna Biesiada aktywnych seniorów” to przedsięwzięcia, które mają na celu zintegrowanie mieszkańców gminy. Pierwsza z imprez odbyła się 30 czerwca 2019 roku w Bobrownikach. W części turniejowej zmagaly się drużyny sołeckie, rywalizując w konkursie wiedzy o historii regionu oraz konkurencjach wymagających sprawności fizycznej i kreatywności. Dla miłośników folkloru przygotowano część kulturalną, a w niej prezentacje lokalnych grup artystycznych, animacje dla dzieci oraz wspólną biesiadę. Równocześnie imprezie towarzyszyły targi wystawiennicze, promujące lokalnych twórców, w tym stoiska z wyrobami z naturalnych produktów, takimi jak sery czy miody. Na uwagę zasługiwały kulinarne specjały Południowej Wielkopolski, przygotowane przez członkinie kół gospodyń wiejskich, oraz wystawa muzealna prezentująca dawne urządzenia wykorzystywane w rolnictwie i gospodarstwie domowym.

— Dzięki środkom pozyskanym z funduszy europejskich, mogliśmy nadać wyjątkową rangę dziesiątej, jubileuszowej edycji zmagania sołectw naszej gminy. Uczestnicy rywalizowali o atrakcyjne nagrody — mówi Maksymilian Ptak, burmistrz Miasta i Gminy Grabów nad Prosną. — Wydarzenie przyczyniło się do integracji mieszkańców, ale było też okazją do kultywowania tradycji i zachowania obyczajów, które nie powinny ulec zapomnieniu. Chcieliśmy również sprawić, żeby mieszkańcy naszej gminy poczuli się dumni z miejsca swojego zamieszkania.

PARTNERZY KSOW

Zródło: zasoby UMWW

Wakacje na ziemi kolskiej podsumowuje „Wielkopolskie Święto Mleka i Powiatu Kolskiego”. Umowę na dofinansowanie imprezy w siedzibie UMWW wicemarszałek Krzysztof Grabowski podpisał z prezesem Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Kole Czesławem Cieślakiem (drugi od prawej) i wiceprezesem Tadeuszem Malczykiem. Na zdjęciu z lewej Izabela Mroczek – Dyrektor Departamentu PROW.

Gmina Lisków postawiła na organizację „III Targów w Gminie Lisków – praca i kultura na wsi”, które odbyły się 16 czerwca 2019 roku przy miejscowej hali sportowej. Celem imprezy było m.in. zainteresowanie mieszkańców informacjami z zakresu rolnictwa, wymiana doświadczeń zawodowych, nawiązywanie kontaktów biznesowych oraz promowanie kultury wiejskiej i dziedzictwa kulturowego gminy.

— *Poprzez organizację targów chcemy umożliwić lokalnym przedsiębiorcom, głównie z branży rolniczej, dostęp do informacji o innowacjach, pomóc w uzyskaniu specjalistycznej wiedzy niezbędnej w rozwijaniu firm, jak również ułatwić dostęp do instytucji wspierających rolnictwo* — powiedziała Maria Krawiec, wójt gminy Lisków.

Stowarzyszenie Plecionkarzy i Wikliniarzy, mające swoją siedzibę w Wielkopolsce, ma w planach zorganizowanie warsztatów pod nazwą „Wypłatać każdy może”, które odbędą się w ramach IV Światowego Festiwalu Wikliny i Plecionkarstwa w Nowym Tomyszu w dniach od 22 do 25 sierpnia 2019 roku.

— *Przekazywanie wiedzy i umiejętności praktycznych z szeroko rozumianego plecionkarstwa jest na dzień dzisiejszy bardzo utrudnione. W powszechnym szkolnictwie nie istnieją kierunki dla młodzieży w zawodzie koszykarz-plecionkarz, a tradycje plecionkarskie wymierają w niektórych regionach wraz z ostatnimi plecionkarzami. Warsztaty to forma nauki, która kładzie akcent głównie na praktykę, ćwiczenia oraz na aktywne uczestnictwo* — przekonują organizatorzy.

W imprezie będą mogły uczestniczyć osoby w różnych kategoriach wiekowych, od dzieci powyżej 6 roku życia, poprzez młodzież, dorosłych, do seniorów, włącznie z osobami

niepełnosprawnymi. Organizatorzy zakładają, że z warsztatów plecionkarskich w zakresie wyplatania z wikliny, słomy, rattanu, „papierowej wikliny” oraz makramy skorzysta co najmniej 400 uczestników.

Wakacje na ziemi kolskiej, jak co roku, podsumowuje „Wielkopolskie Święto Mleka i Powiatu Kolskiego”. W tym roku będzie to dziewiąta edycja największej imprezy w tym regionie, promującej mleczarstwo, rolnictwo, ekologię, lokalne, zdrowe produkty, a także instytucje działające w powiecie kolskim.

— *Nasza impreza stała się cyklicznym świętem, które każdego roku przyciąga tłumy uczestników. To doskonała okazja, aby zaprezentować dorobek wielkopolskich mleczarń oraz zintegrować środowisko mleczarskie – rolników i producentów mleka. Przy okazji promujemy spółdzielczość jako formę organizacji producentów żywności* — mówi Czesław Cieślak, prezes Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Kole.

Organizatorzy święta mleka rokrocznie przygotowują szeroki wachlarz atrakcji dla wszystkich uczestników wydarzenia – od stoisk branżowych i kulinarnych, poprzez rozrywkę dla najmłodszych, aż po występy artystyczne znanych gwiazd. Warto wspomnieć chociażby o pokazie sprzętu i wytwarzania masła metodą tradycyjną, który będzie połączony z degustacją.

— *Partnerzy Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich ukończą swoje ostatnie projekty w październiku 2019 roku. Serdecznie zachęcamy do udziału w wydarzeniach, czerpania inspiracji i podejmowania działań, które sprawią, że wielkopolska wieś będzie coraz piękniejszym miejscem nie tylko do zamieszkania, ale również do pracy zarobkowej* — podsumowuje Izabela Mroczek, dyrektor Departamentu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich UMWW.

Pieczarka w stu odsłonach

10 kół gospodyń wiejskich rywalizowało w konkursie pod hasłem „Pieczarka w stu odsłonach”, przygotowując potrawy z pieczarką w roli głównej. Konkurs był częścią Święta Pieczarki, które odbyło się w niedzielę 26 maja 2019 roku w Wielichowie w powiecie grodziskim. Impreza każdego roku przyciąga tłumy zainteresowanych, w tym producentów i przetwórców tego popularnego warzywa. Organizatorem jest m.in. Wielkopolska Izba Rolnicza, która jako partner Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich realizuje w 2019 roku projekt pod nazwą „Pieczarka od A do Z”. Oprócz tematycznego stoiska informacyjnego, gdzie współpracę mogli nawiązać producenci i przetwórcy pieczarek, wymieniano się doświadczeniami kulinarnymi. Gastronomiczne talenty prezentowały panie z KGW, udowadniając, że pieczarka może mieć wiele obliczy. Na dowód prezentujemy przepis na jedną z potraw konkursowych, przygotowaną przez Koło Gospodyń Wiejskich w Zielęcinie.

Roladki wieprzowe z pieczarkami, sosem i pyzami à la pieczarkowymi

Składniki:

Farsz:

- Schab wieprzowy 1kg
- Pieczarki 0,5 kg
- Cebula 2–3 szt.
- Ogórek kiszony 2–3 szt.
- Sól
- Pieprz

Pyzy:

- Drożdże
- Mąka 60 dag
- Jajka 2 szt.
- Mleko 300 ml
- Sól
- Tłuszcz do smażenia

Przygotowanie:

Plastry schabu rozbijamy, posypujemy przyprawami, nakładamy farsz. Całość zwijamy i smażymy na złoty kolor do miękkości.

Z mąki, mleka, jaj i drożdży robimy ciasto drożdżowe. Gdy wyrośnie, wyrabiamy pyzy, a następnie parujemy je nad gorącą wodą ok. 7 minut.

Źródło: Wielkopolska Izba Rolnicza

**Jednostka Regionalna Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego**

al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań
tel. 61 626 60 00, faks 61 626 60 04
e-mail: ksow@umww.pl

www.wielkopolskie.ksow.pl | www.dprow.umww.pl

Publikacja bezpłatna

**SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO**

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Instytucja Zarządzająca PROW 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Publikacja opracowana przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. Operacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.